

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

НАСТАВНА ПРОГРАМА

БЕЗБЕДНОСТ И РЕГУЛИРАЊЕ ВО ПАТНИОТ СООБРАЌАЈ

IV ГОДИНА

СООБРАЌАЈНА СТРУКА
Техничар за патен сообраќај

Скопје, 2008 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: БЕЗБЕДНОСТ И РЕГУЛИРАЊЕ ВО ПАТНИОТ СООБРАЌАЈ

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: техничар за патен сообраќај

1.2.2. Струка: сообраќајна

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет: четврта

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 3 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 99 часа

1.6. Статус на наставниот предмет: задолжителен

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладувањето на наставната програма по *безбедност и регулирање во патниот сообраќај* ученикот стекнува знаења и се оспособува:

- да ги познава сообраќајните текови и нивните својства;
- да го сфаќа регулирањето на сообраќајот на крстосница;
- да ги познава должностите во случај на сообраќајна незгода;
- да врши увид во случај на сообраќајна незгода;
- да решава проблеми од областа на сообраќајно-техничкото вештачење;
- да ја проценува штетата кај моторните возила;
- да ја истакнува важноста на ергономија и заштитата во сообраќајот.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно следење и совладување на наставата по наставниот предмет *безбедност и регулирање во патниот сообраќај*, односно постигнување на поставените цели, потребни се предзнаења од наставниот предмет безбедност и регулирање во патниот сообраќај од III година.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу темат. целини и меѓу предметите
1. ОСНОВНИ ГОЛЕМИНИ НА СООБРАЌАЈНИ-ОТ ТЕК	12	Ученикот: - да ги објаснува сообраќајните текови; - да ги дефинира основните поими на сообраќајните текови; - да ги опишува основните големини на сообраќајните текови; - да ги открива меѓузависностите на основите големини на сообраќајните текови.	-Дефинирање на сообраќајните текови; -објаснување на основните поими на сообраќајните текови; -идентификување на основите големини на сообраќајните текови; -објаснување на меѓузависностите на основите големини на сооб. текови; -решавање задачи од областа на сообраќајните текови.	
2. СНИМАЊЕ НА СООБРАЌАЈОТ	9	-Да ги познава методите на броењето на сообраќајните текови; - да ги средува податоците од снимањето; -да ја претставува дистрибуцијата на сообраќајните текови.	-Дефинирање на методите на броење на сообраќајните текови; -објаснување на начинот на средување на податоците од броењето; -презентирање со примери дистрибуцијата на сооб.текови; - решавање задачи од областа на сообраќајните текови.	
3. ТЕХНИЧКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА КРСТОСНИЦИТЕ	12	-Да ги дефинира типовите и видовите на крстосници; -да го опишува просторот пред крстосниците; -да ги идентификува основите движења на крстосници; -да ги споредува конфликтните точки на крстосници;	- Објаснување за типовите и видовите на крстосниците; - презентирање примери за просторот пред крстосниците; - објаснување за светлосните сообраќајни знаци и нивните технички карактеристики.	

		- да ги класифицира светлосните сообраќајни знаци.		
4. РЕЖИМ НА ОДВИВАЊЕ НА СООБРАЌАЈОТ НА КРСТОСНИЦИ И ТЕМПИРАЊЕ НА СВЕТЛОСНИТЕ СИГНАЛИ	15	- Да ги опишува критериумите за воведување на светлосни уреди; - да ги познава фазите и одвивањето на фазниот план; - да го пресметува начинот на работа на светлосните сигнали според: Вебстер, Метсон, и Владимирниот метод; - да ја истакнува важноста на координираната работа на светлосните сигнали; - да ја толкува пропусната моќ на пешачкиот премин.	- Објаснување на фазниот план; - дефинирање на критериумите за воведување на светлосни уреди; - демонстрирање конкретни примери со пресметка според методот на Вебстер, Матсон и Владимиров. - објаснување за пропусната моќ на пешачкиот премин; - решавање задачи.	
5. СООБРАЌАЈНА НЕЗГОДА	9	- Да ја објаснува правилната реакција во случај на сообраќајна незгода како учесник во сообраќајот и како учесник во сообраќајна незгода; - да ги опишува општите карактеристики на сообраќајните незгоди; - да ги разбира проблемите кои настануваат при работа на местото на сообраќајните незгоди; - да ја опишува шемата по која треба да се врши увидот; - да ги воочува однесувањата на учесниците пред сообраќајната незгода; - да планира обработка на сообраќајна незгода;	- Објаснување на значењето на должностите во случај на сооб. незгода; - објаснување на карактеристиките на сообраќајните незгоди и проблемите кои настануваат при увид сообраќајна незгода; - давање редослед по кој се врши увидот; - презентирање на одредени однесувања на учесниците пред сообраќајната незгода; - давање примери за обезбедување на местото на сооб. незгода и соодветните мерки кои се преземаат за таа цел.	

		<ul style="list-style-type: none"> -да создава услови по примање на пријавата за сообраќајната незгода; -да ја опишува постапката за обезбедување на местото на сообраќајната незгода. 		
6. УВИД ВО СЛУЧАЈ НА СООБРАЌАЈНА НЕЗГОДА	12	<ul style="list-style-type: none"> -Да ги познава мерките кои се преземаат во врска со обезбедувањето на лице место; - да ја опишува постапката за обезбедување на доказниот материјал од местото на сообраќајната незгода; - да ги утврдува објективните услови и околности на сообраќајната незгода; -да ги забележува податоците за времето на настанување на сообраќајната незгода, видливоста; - да врши скицирање на сообраќајна незгода на лице место; -да ги илустрира симболите за изработка на скицата; - да изработува конечна скица; - да пополнува записник од извршениот увид; -да го познава кодексот на однесување на сообраќајно-техничкиот вештак. 	<ul style="list-style-type: none"> -Објаснување како се утврдуваат објективните услови и околности на сообраќајната незгода; -презентирање скицирање на сооб. незгода на лице место со соодветни симболи; -презентирање пример од конечна скица и потполнет записник од извршениот увид; -објаснување на кодексот на однесување на сообраќајно-техничкиот вештак. 	
7. СООБРАЌАЈНО-ТЕХНИЧКО ВЕШТАЧЕЊЕ	15	<ul style="list-style-type: none"> -Да ги применува равенките за сообраќајно-техничките вештачење за: движење на возилото; обоколување; претекнување; далечина на отфрлање; 	<ul style="list-style-type: none"> -Презентирање на сите равенки за успешно сообраќајно-техничко вештачење; -решавање конкретни примери од областа на сообраќајно-техничкото вештачење. 	

		<p>брзина на движење врз трагите на сопирање; време на реагирање; коефициент на сопирање; видливост; прегледност; пешак(брзина на одење, трчање, висина, тежина); велосипедист; тек на судир на автомобили пешак; далечина на отфрлање на стакло; одредувње на брзина врз база на тахограф; влијание на ветерот при сообраќајната незгода; влијание на алкохолизираноста при сообраќајната незгода.</p>		
<p>8. ШТЕТИ ПРИ СООБРАЌАЈНИ НЕЗГОДИ</p>	<p>9</p>	<p>-Да го утврдува обемот на оштетеното возило; -да ја разбира висината на оштетата на возилото; -да ја препознава вредноста на возилото (автомобил, товарно возило, автобус, трактор, приклучно возило, мотоцикл, работни возила); -да ја опишува општата состојба на возилото; -да ја утврдува вредноста на возилото врз база на експлоатацијата; -да ги елаборира инвестиционите вложувања; -да ја опишува понудата и барањето на цената на пазарот; -да ја утврдува цената на вредноста на „спасените“ делови; -да ја утврдува намалената</p>	<p>-Објаснување на сите постапки при анализа на оштетата на возилото, вредноста на оштетените делови и да ја опишува општата состојба на возилото; -дефинирање на постапките за одредување на вредноста на возилото врз база на експлоатацијата; -објаснување на начинот на утврдување на цената на вредноста на „спасените“ делови.</p>	

		вредност на патничкиот автомобил.		
9. ЕЛЕМЕНТИ НА АКТИВНА И ПАСИВНА БЕЗБЕДНОСТ	6	-Да ги опишува карактеристиките на активната и пасивната безбедност на: возилото, возачот и патот; -да ја разбира потребата од контрола на техничката исправност на моторните возила, контрола на работно време на возачите и контрола на движењето на моторните возила.	-Објаснување на карактеристиките на активната и пасивната безбедност; -дефинирање на целите на контролата на техничката исправност на возилата, контролата на работното време на возачите и движењето на возилата.	

4.2. Наставни методи и активности на учење

Целите на наставниот предмет *безбедност и регулирање во патниот сообраќај* се реализираат со примена на наставните форми: фронтална, групна и индивидуална. Како наставни методи може да се користат: демонстрација, дискусија, решавање на проблеми, активна демонстрација на учениците, учење преку сопствено откривање и др.

Активности на ученикот: црта, набљудува, споредува, прибележува, чита, открива, учи независно и работи домашни задачи.

Активностите на наставникот се: организира и раководи активна и индивидуална дејност кај учениците, објаснува, организира и води дискусија, дава инструкции, пишува на табла, демонстрира, ги оценува задачите, поставува прашања, регистрира, оценува и ги анализира резултатите.

4.3. Организација и реализација на наставата

Процесот на учење по предметот *безбедност и регулирање во патниот сообраќај* треба да се изведува преку стручно – теоретска настава, да се создадат оптимални услови за индивидуализираната настава и работата во тимови, како и проектни задачи и индивидуални домашни. Образовните активности се организирани според неделен распоред на часовите во четири тримесечја и во две полугодија.

4.4. Наставни средства и помагала

За ефикасно реализирање на целите на наставниот предмет *безбедност и регулирање во патниот сообраќај* се применуваат разни средства и помагала како: графоскоп, видеоснимки, слајдови, фотографии, компјутер, ЛЦД проектор и слично.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигањата на учениците се врши перманентно, преку усно и ПИСМЕНО проверување на знаењата. Исто така, на крајот од полугодието и наставната година се проверуваат постигањата на учениците преку изготвени тестови на знаења од тематски целини релизирани во текот на полугодието и наставната година. Доколку ученикот не постигне резултати во реализирањето на конкретните цели на наставната програма, се постапува согласно на законската регулатива за средно образование.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по наставниот предмет *безбедност и регулирање во патниот сообраќај* треба да ги поседува следните педагошки, персонални и професионални карактеристики: да е психофизички здрав, да владее со литературниот јазик и писмото на кои се изведува наставата, да е комуникативен и отворен за соработка, да е соодветно професионално образован, со или без работно искуство, да ја сака педагошката работа и да напредува во неа, да е добар организатор, да е креативен и способен за примена на иновации во образовната технологија.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по предметот *безбедност и регулирање во патниот сообраќај* ја реализираат кадри со завршени студии по:

- **сообраќај - насока патен сообраќај;**

со здобиена педагошка, психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

6.3. Стандард на простор

Воспитно-образованата работа по овој наставен предмет се реализира во специјализиран училница, опремена со соодветни наставни средства и материјали.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: јануари 2007. година

7.2. Состав на работната група:

1. Ридван Зекири,	дипл. маш. инж ;	советник, Центар за стручно образование и обука - Скопје
2. Благоја Јованов,	дипл. сооб. инж .	наставник во АСУЦ "Боро Петрушевски" - Скопје
3. Рефик Сејрани,	сооб. инж .	наставник во АСУЦ "Боро Петрушевски" - Скопје
4. Влатко Николовски,		Управа за сообраќај при МВР

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01.09.2008 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по предметот *безбедност и регулирање во патниот сообраќај* ја одобри министерот за образование и наука со решение бр. 11 – 4721/12 од 20.06.2008 година.